УДК 329 (477)

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2021.38.25>

СВІТОВІ ТРАДИЦІЇ ТА НОВАЦІЇ ПРОЦЕСУ РЕКРУТИНГУ ДО ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ

Валерій Кремена

*Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара,
факультет суспільних наук і міжнародних відносин, кафедра політології
пр. Гагаріна, 72, 49000, м. Дніпро, Україна*

Визначено особливості процесу рекрутингу кандидатів, пов'язаного з рішеннями, які політичні партії приймають щодо того, кого висувати кандидатами на загальних виборах. Розкрито функції, що відрізняють політичні партії від інших політичних угруповань. Доведено, що відбір кандидатів має вирішальне значення для розуміння владних відносин всередині партій, складу парламентів і поведінки виборних посадових осіб. Визначено особливості впливу політичних партій на якість демократії, особливо щодо ефективності представницької демократії.

Розкрито методи відбору кандидатів залежно від певних параметрів. Визначено, що двома найбільш важливими з них є рівень інклюзивності обраного (органу або органів, які вибирають кандидатів) і їх відносний рівень централізації. Додається, що на характер методів відбору кандидатів впливають різні фактори на рівні країни, такі як виборча система і національна політична культура, а також характеристики партійного рівня, такі як партійна ідеологія. Констатується, що реформування методів відбору кандидатів відбувається в результаті загальних подій, таких як заміна партії, розвиток партійної системи, поразка на виборах і внутрішньопартійна боротьба.

Доводиться, що важливість відбору кандидатів має значення не тільки для кандидатів та їх партій, а й для балансу сил всередині партії, що визначає особистий склад парламентів та впливає на поведінку законодавців. Визначено, що дослідження щодо відбору кандидатів, на відміну від більш широкої концепції вербування політиків, відзначаються слабкістю міжнаціональних емпіричних досліджень.

Констатується, що демократична теорія надає великого значення проведенню виборів, але не часто визнається, що виборча гра проходить на двох аренах, не тільки між партіями, але і всередині них. Робиться акцент на новому підході до розуміння політичних партій, що базується на внутрішній динаміці партійної політики та пропонує перший всебічний аналіз одного з найважливіших процесів, які здійснює будь-яка партія, – процесу відбору кандидатів. Викладено, що методи відбору кандидатів – це механізми, за допомогою яких партія обирає своїх кандидатів для загальних виборів. Окреслено методи відбору кандидатів на основі чотирьох основних вимірів, таких як: кандидатури, електорат, децентралізація виборчого процесу та голосування проти систем призначення.

Ключові слова: політична партія, рекрутинг до політичних партій, селективний процес, представницька демократія, кандидати, внутрішньопартійна демократія, вибір кандидатів.

Дослідження методів відбору кандидатів до політичних партій є важливим із багатьох причин.

По-перше, під час вивчення партійної політики, появи відповідних інструментів, складання внутрішньої структури влади партії.

По-друге, якщо ми стверджуємо, що на поведінку сторін впливає природа виборчої системи, то поведінка окремих політиків має бути такою, на яку впливає характер методу відбору. Це означає, що без аналітичних інструментів, таких як інструменти, надані дослідниками виборчих систем, нам бракує важливого факторного аналізу партійної політики.

У світлі персоніфікації політики та змін у партійній організації, що привели до збільшення автономії політичних сил, все більш актуальним стає дослідження процесу рекрутингу кандидатів до політичних партій.

Методи відбору кандидатів є перемінними механізмами порівняно з державними інституційними механізмами (наприклад, виборчими системами), і вони відносно більш схильні до змін. Таким чином, їх слід розглядати як сторону, що відображає політика. З іншого боку, ці зміни не є досить частими, щоб виправдати інклюзивне ставлення до них як до певного показника. Отже, відбір кандидатів слід розглядати як інституційні механізми, які відображають характер партій та впливають на політику партій.

Об'єктом дослідження є діяльність політичних партій.

Предметом дослідження є особливості процесу рекрутингу до політичних партій.

Мета статті полягає в тому, щоб визначити особливості процесу рекрутингу до політичних партій.

Звертаючись до джерельної бази дослідження, слід наголосити, що партії як аристократичні угруповання досліджувалися ще Арістотелем, Д. Юмом, Т. Гоббсом, англійським теоретиком Е. Берком. Зокрема, Берк відзначав: «Політичні партії є необхідним елементом вільної держави». Підкреслював, що діяльність депутатів у парламенті неможлива без існування тісних зв'язків з однодумцями як всередині нього, так і поза його межами, що можливе лише в межах певної політичної організації, якою і є партія. Цей поворот у позитивній оцінці ролі і місця політичних партій у політичному житті держави помітно вплинув на подальший розвиток теорії політичних партій.

До тем дослідження добору та природи існування політичних партій зверталися у своїх працях Ш. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо, Е. Сійєс та інші французькі теоретики державно-політичної думки. Г. Гегель, К. Розенкранц, використовуючи елементи соціолого-емпіричного аналізу, намагалися поєднати вчення про «субстанціональну єдність держави» з динамічною теорією політичних партій. Цікавими, з погляду розвитку партійної теорії, є також думки швейцарського ученого Й.К. Блунчлі. Його основне методологічне кредо полягає в тому, що партії становлять не державно-правовий, а політичний інститут. «Політичні партії, – зауважує він, – не є елементом державного організму, а являють собою вільні суспільні групи, які об'єднуються навколо певних переконань чи напряду з метою спільної політичної діяльності» [1]. Отже, праці німецьких учених стали вагомим внеском у розвиток загальної теорії політичних партій. Вони розширили діапазон дослідження політичних партій, вийшовши далеко за межі пошуку визначення поняття партій, оцінки їхньої політичної діяльності, і висвітлили цілу низку важливих проблем – про місце політичних партій у державі та суспільстві, їхній зв'язок із державними та правовими інститутами, про функції та класифікацію політичних угруповань.

М. Дюварже, Дж. Ст. Міллз ввели низку законів партологічної науки, тоді як дослідник К. Джанда зібрав багатий емпіричний матеріал зі 158 партій з 10 культурно-географічних регіонів світу. Вагомим є доробок М. Острогорського, Р. Міхельса, М. Вебера [1].

До цього часу було запропоновано лише кілька досліджень методів відбору кандидатів, що були здійснені західними дослідниками: Галлахером, Ренні, Норріс. Тому виникає об'єктивна потреба дослідження актуальної проблематики рекрутингу до політичних партій.

Дослідження процесу рекрутингу до політичних партій передбачає досягнення двох цілей: по-перше, надати інструменти для окреслення методів відбору кандидатів та визначити особливості процесу демократизації; по-друге, запропонувати аналітичну базу, яка дасть змогу проводити міжнаціональне порівняння відбору кандидатів цими методами.

Методи відбору кандидатів – це лише один аспект у більш всебічному аналізі підбору кандидатів. Як зазначає західна дослідниця Норріс у своєму дослідженні, важливими є критерії добору кандидатів.

Це дослідження пропонує розглянути різні виміри у вивченні методів відбору кандидатів. Зокрема, виборчі системи є вагомим аспектом у всебічному дослідженні політики добору кандидатів до політичних партій.

Під час аналізу особливостей добору кандидатів важливими є особливості партійного рекрутингу у певній країні, у певному часовому проміжку.

На думку більшості дослідників політичного рекрутингу, аналізуючи процес вивчення політичного рекрутингу, слід звертати увагу на чотири основні аспекти:

1. Вимоги до кандидата. Кого можна обрати? Чи існують обмеження щодо подання кандидатури в цій партії? Якщо так, то наскільки жорсткі ці обмеження?

2. Виборчий пул. Хто обирає кандидатів? Чи існують обмеження щодо участі, враховуючи процес відбору кандидатів від партії?

3. Місце та рівні добору. Де відбираються кандидати? Чи кандидати відбираються громадянами? Регіональний чи місцевий рівень? Чи виділяє партія посади для функціонального представництва, тобто чи кандидати відбираються офіційно як представники соціальних груп чи секторів?

4. Спосіб добору. Як висувуються кандидати? Чи кандидатура визначається шляхом голосування, чи кандидатів просто призначають? [2].

Політичні партії як механізми рекрутування правлячих еліт і лідерів державного рівня являють собою структури, які здійснюють діяльність із відбору, висування і просування претендентів на депутатські посади в представницьких органах державної влади і на виборні посади президента країни і глав регіональної виконавчої влади, що використовують у своїй рекрутаційній діяльності конкретні норми, процедури.

Для світової політичної практики характерна велика різноманітність моделей партій як рекрутерів правлячих еліт і лідерів.

Базовими факторами політико-системного рівня, що визначають наявність декількох груп моделей партій-рекрутерів, є тип політичної системи і політичного режиму і пов'язані з ними характер партійної системи і характер виборів.

Відповідно до цих критеріїв можна виділити три групи моделей партій як рекрутерів правлячих еліт і лідерів:

– група моделей партій-рекрутерів правлячих еліт і лідерів у демократичних плюралістичних системах із виборною конкуренцією в боротьбі за владу;

– моделі партій-рекрутерів у недемократичних системах радянського типу з відсутністю конкурентних виборів;

– моделі партій-рекрутерів правлячих еліт і лідерів у політичних системах, що проходять модернізацію з гібридними політичними режимами з обмеженням конкуренції у виборчому процесі і з партійними системами з домінантною партією [1].

На наш погляд, для дослідження сучасних практик функціонування партій як рекрутерів правлячих еліт і лідерів найбільшу актуальність становить вивчення партій рекрутерів у демократичних режимах і в гібридних режимах із домінантною партією.

Загальні властивості різних партій-рекрутерів, які належать до групи моделей, що досліджуються, характерні для демократичних плюралістичних систем із конкурентними виборами.

На практиці є численна низка методів відбору кандидатів – методів, за яких одночасно встановлюються різні вимоги до кандидатур на різні посади у списку; відбір здійснюється різними селекторатами; ці селекторати використовують різні системи висунення

кандидатур; деякі кандидати відбираються за різними типами місць, визначених територіально та/або функціонально.

Прикладом може бути дослідження Облера про вимоги, що застосовуються до потенційних кандидатів у соціалістичній партії Бельгії. Відповідно до цих обмежень, потенційний кандидат повинен:

- бути членом партійної організації принаймні за п'ять років до початку виборів;
- платити членські внески;
- бути постійним передплатником партійної газети;
- надіслати своїх дітей до державних, а не католицьких шкіл;
- мати дружину та дітей, що зараховані до відповідних жіночих та молодіжних організацій [2].

Головним фактором формування моделей партій як механізмів рекрутування правлячих еліт і лідерів у плюралістичних демократичних політичних системах країн Західної Європи та Північної Америки був фактор демократизму системи і режиму, що виявляється у поділі громадянського суспільства і держави, в нейтралітеті держави в електоральному процесі, у виборчому формуванні влади і її електоральної підзвітності громадянам, у свободі виборів і політичних асоціацій, що випливають із практики гострої конкуренції кандидатів, партій за голоси електорату на виборах.

Названі вище характеристики політичних систем зумовили появу моделей партій-рекрутерів як автономних від держави «гравців» на електоральному ринку у формі цивільних інститутів відбору та просування кандидатів в еліту.

Автономна роль партій як рекрутерів правлячих еліт і лідерів із власними інтересами, стратегіями, ресурсами і роллю посередника між виборцями і кандидатами в еліту – це головні характеристики всіх партійних моделей рекрутування в демократичних політичних системах із партійною виборною конкуренцією. Тому ці моделі партій-рекрутерів можна назвати моделями «партій – цивільних посередників між правлячими елітами і виборцями» [2].

Партії як суб'єкти рекрутування правлячих еліт і лідерів здійснюють рекрутаційну діяльність у межах вибраного каналу під час формування представницького сегменту правлячих еліт і рекрутування лідерів керівників загальнонаціонального і регіонального рівнів влади і в межах парламенту (в парламентських республіках) під час формування уряду. Роль партій як головних суб'єктів відбору та висунення кандидатів у межах виборного каналу за основної ролі виборів у рекрутуванні парламентських еліт і лідерів – державних керівників загальнонаціонального і субнаціонального рівнів – ще одна важлива характеристика партій як рекрутерів у демократичних політичних системах.

При цьому остаточне рішення з приводу попадання чи непотрапляння у правлячу еліту кандидатів, відібраних партіями, в умовах конкурентних, альтернативних виборів роблять виборці. Тому партії як рекрутери змушені орієнтуватися не тільки на власний інтерес провести того чи іншого кандидата в еліту, але й на виборців – їхні інтереси, їхні уявлення про те, хто і як повинен представляти їхні інтереси, враховувати думки виборців у відборі кандидатів на стадії внутрішньопартійної номінації.

Це зумовлює залучення партіями виборців до відбору кандидатів у формі відкритих праймеріз, використання партіями рекрутаційних стратегій, спрямованих на формування соціально-представницької еліти і на розширення парламентського представництва недопредставлених соціальних груп – жінок, етнічних меншин – у формі резервування для них місць у партійних списках, введення виборчих квот.

«Стратегії позитивної дії», спрямовані на вирівнювання парламентського представництва чоловіків і жінок, реалізуються партіями як через введення у виборчі закони відпо-

відних положень (державні гендерні квоти) [2], так і за допомогою використання вільних гендерних квот у внутрішньопартійних правилах відбору [2].

Досить широкий спектр кандидатів, надання можливості попадання в еліту через партійний канал не тільки членам партії, але і безпартійним кандидатам – також характерна риса великого числа партій-рекрутерів в умовах демократичних систем.

Діяльність партій в умовах міжпартійної конкуренції та політична підзвітність партій виборцям за підсумками кожного електорального циклу – за політику, яку проводила правляча еліта, і її відповідність сподіванням суспільства – змушують партії у відборі кандидатів підтримувати баланс внутрішньопартійних інтересів і інтересів суспільства. Наприклад, використання у відборі кандидатів не тільки критеріїв партійного членства, партійної лояльності, згоди з партійною виборчою програмою і зобов'язання її реалізації в разі обрання об'єктивно працює на внутрішньопартійні інтереси, пов'язані зі зміцненням партійної організації за рахунок лояльності старих і залучення нових членів. Під час формування партійно-підзвітної та лояльної до партійного керівництва фракції у парламенті беруться до уваги критерії професіоналізму, досвіду, послужний список, наявність навичок, що дають змогу ефективно виконувати функції депутата, члена уряду, публічної політичної діяльності.

Важлива риса партій-рекрутерів у демократичних політичних системах – формалізація процедур відбору, їх конкурентний характер. Так, відбір досить часто проводиться у формі закритих внутрішньопартійних або відкритих для участі безпартійних виборців голосувань (праймеріз).

Все це працює як на вирішення завдання відбору найбільш здібних, найбільш «прохідних кандидатів» і на підвищення міжпартійної конкурентоспроможності партій у процесі рекрутування еліти, так і на формування позитивного іміджу партій в очах суспільства – як відкритих і демократичних організацій. При цьому в реальності партії в демократичних політичних системах розрізняються за рівнем внутріпартійної демократії, рівнем конкуренції у відборі кандидатів [2].

Однак демократичний характер процедур відбору кандидатів – це характерна риса великого числа партій у демократичних системах.

Демократичність процедур відбору в сучасних партіях проявляється в тому, що місцеві організації та активісти субнаціональних партійних організацій мають вплив у партійному номінаційному процесі поряд із центральним керівництвом партій. Зокрема, селективний процес включає партійних делегатів (голосування на передвиборних з'їздах і конференціях), партійних активістів і партаппаратчиків (попередня підготовка списків), масив партійних членів під час використання індивідуального членського голосування, часто поштою, і під час проведення відкритих праймеріз – безпартійних виборців.

У результаті колективної рекрутаційної діяльності партій-рекрутерів у кожній демократичній політичній системі формується партійна і партійно-сегментована (двопартійна чи багатопартійна), конфліктно-консенсусна і збалансована правляча еліта, розділена на правлячу групу й опозицію, що реально конкурують між собою і співпрацюють у процесі управління державою і суспільством.

Специфіку конкретних моделей партій-рекрутерів, які належать до групи «партій – цивільних посередників», визначають такі чинники, як типи виборчих і партійних систем, типи організаційної будови партій [2], внутрішньопартійні формальні правила, норми, процедури і реальні практики відбору кандидатів.

Важливо, що зовнішні для партій інституційні чинники працюють у комплексі із внутрішньопартійними факторами [2], і різноманітність цих поєднань (множинність ком-

бінацій), а також багатофакторність зумовлюють велику різноманітність національних моделей партій-рекрутерів.

Крім того, залежно від організаційної моделі партії в цій групі можна виділити модель «кадрової партії» як механізм рекрутування правлячих еліт і лідерів, модель «масової партії», модель «народної партії» (сучасної форми «партії виборців»).

Такі фактори, як тип виборчої системи і тип партійної системи, зумовили появу наступних модифікацій всередині моделей «кадрової», «масової» та «народної» партій. Це модель «кадрової партії» в умовах двопартійності, а також в умовах багатопартійності, при виборах за системою більшості (США, Великобританія, консервативні партії у Франції); модель «масової партії» і модель «народної партії» в умовах багатопартійних систем і виборів за пропорційною системою; модель домінуючої партії в умовах конкурентних виборів і змішаної виборчої системи (Ліберально-демократична партія в Японії) [2].

Залежно від методів відбору кандидатів партіями дослідники виділяють партії-рекрутери з більшим чи меншим ступенем інклюзивності/ексклюзивності селекторату, із селекторатом різних типів, із різним ступенем централізації/децентралізації у відборі, з різними системами внутрішньопартійного голосування під час відбору кандидатів [1].

Певні поєднання внутрішньопартійних правил відбору кандидатів із виборчими системами зумовлюють появу партій-рекрутерів, які забезпечують різний характер поведінки обраних парламентаріїв у плані їх підзвітності (місцева або партійна), а також їх поведінки під час голосувань у парламенті [1].

Група партій-рекрутерів у політичних системах, що перебувають на стадії модернізації у гібридних політичних режимах, – «електорального авторитаризму» [1], «змагального авторитаризму» (С. Левитський і Л. Уея) [1], «домінантні партії» [1].

Загальною ознакою, характерною для даних режимів, є важлива роль багатопартійних виборів у легітимації влади. При цьому специфічною особливістю виборів у гібридно-авторитарних режимах є порушення стандартів демократичних виборів – відсутність рівності умов для партії правлячої еліти і для партій опозиції.

Серед сучасних тенденцій у рекрутингу кандидатів до політичних партій слід виділити застосування ІТ-технологій. Так, в Україні рекрутинг до пропрезидентської політичної сили «Слуга Народу» здійснювався за допомогою онлайн-систем (сайтів), до яких кожен охочий висував свого кандидата на відповідну посаду, наприклад, як це здійснювалося у Херсоні (zekomandaregion.kherson.ua), шляхом заповнення ініціативною групою представників громади (не менше 10 осіб) онлайн-анкети кандидата, вказуючи власну мотивацію його висунування та свої контактні дані. Претендент у кандидати на депутата місцевої ради або ОТГ не міг висунути сам себе.

До анкети додавався мотиваційний лист, написаний самим кандидатом, із його контактними даними. Після обробки анкети обласним штабом «Слуги Народу» із претендентом на кандидата та представниками ініціативної групи зв'язувалися представники штабу, щоб отримати підтвердження ініціативи та достовірності анкети. Кандидат проходив співбесіду із представниками штабу, які є уповноваженими партією на затвердження кандидатур на місцевих виборах. Всі кандидати, що пройшли попередні етапи відбору, мали пройти публічні праймерізи. За умови проходження всіх етапів кандидат висувався від партії «Слуга Народу» на місцевих виборах рішенням відповідного органу.

Висновки. Для світової політичної практики характерна велика різноманітність моделей партій як рекрутерів правлячих еліт і лідерів.

Базовими факторами політико-системного рівня, що визначають наявність декількох груп моделей партій-рекрутерів, є тип політичної системи і політичного режиму і пов'язані з ними характер партійної системи і характер виборів.

Залежно від методів відбору кандидатів партіями дослідники виділяють партії-рекрутери з більшим чи меншим ступенем інклюзивності/ексклюзивності селекторату, із селектором різних типів, з різним ступенем централізації/децентралізації у відборі, з різними системами внутрішньопартійного голосування під час відбору кандидатів.

Такі фактори, як тип виборчої системи і тип партійної системи, зумовили появу наступних модифікацій всередині моделей «кадрової», «масової» та «народної» партій.

Специфіку конкретних моделей партій-рекрутерів, які належать до групи «партій – цивільних посередників», визначають такі чинники, як типи виборчих і партійних систем, типи організаційної будови партій, внутрішньопартійні формальні правила, норми, процедури і реальні практики відбору кандидатів.

Демократичний характер процедур відбору кандидатів – це характерна риса великого числа партій у демократичних системах.

Демократичність процедур відбору в сучасних партіях проявляється в тому, що місцеві організації та активісти субнаціональних партійних організацій мають вплив у партійному номінаційному процесі поряд із центральним керівництвом партій. Зокрема, селективний процес включає партійних делегатів (голосування на передвиборних з'їздах і конференціях), партійних активістів і партапаратчиків (попередня підготовка списків), масив партійних членів під час використання індивідуального членського голосування, часто поштою, і під час проведення відкритих праймеріз – безпартійних виборців.

Серед тенденцій у процесі рекрутингу до політичних партій слід віднести застосування сучасних ІТ-технологій, що дають змогу досягти прозорості та відкритості механізмів добору, що виступає потужним елементом легітимізації цієї політичної сили.

Список використаної літератури

1. Партологія. Навчальний посібник. / Обушний М.І., Примуш М.В., Шведа Ю.Р. За ред. Обушного М.І. – Друге видання, виправлене і доповнене. URL: <http://www.phildep.univ.kiev.ua/uploads/editor/Files/Kafedry/Politology/%D0%9E%D0%B1%D1%83%D1%88%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%9C.%D0%86.%20%D0%9F%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf>.
2. Candidate selection methods. URL: http://web.pdx.edu/~mev/PS475_FALL_19/Rahat_Hazan_Candidate%20Selection.pdf.
3. Electoral Authoritarianism: the dynamics of unfree competitions / A. Scedler (ed.). Boulder; L. Lynne Reinner Publishers, 2006. 206 p.
4. Hazan R.Y., Rahat G. Democracy within Parties: Candidate Selection Methods and Their Political Consequences. Publ. to Oxford Scholarship Online, 2010.
5. Katz R.S., Mair P. Party organizations: a Data Handbook of Party Organization in Western Democracies. 1960–1990. London: SAGE, 1992.
6. Lundell K. Determinants of candidate selection – The degree of centralization in comparative perspective. 2004. Party politics, 10: 25–47.
7. Norris P. Political Recruitment / Handbook of Party Politics / Ed. by R.S. Katz and W. Crotty. London: SAGE Publication, 2006. 16. Norris P. Electoral Engineering. New York: Cambridge Univ. Press, 2004.

WORLD TRADITIONS AND INNOVATIONS OF THE RECRUITMENT PROCESS TO POLITICAL PARTIES

Valerii Kremena

Oles Honchar Dnipro National University,

Faculty of Social Sciences and International Relations, Department of Political Science

Gagarin Avenue, 72, 49000, Dnipro, Ukraine

The peculiarities of the process of recruitment of candidates related to the decisions made by political parties regarding who to nominate as candidates in the general election are determined. The functions that distinguish political parties from other political groups are revealed. It has been proven that the selection of candidates is crucial for understanding power relations within parties, the composition of parliaments and the behavior of elected officials. The peculiarities of the influence of political parties on the quality of democracy, especially in relation to the effectiveness of representative democracy, are determined.

Methods of selection of candidates depending on certain parameters are revealed. It is determined that the two most important of them are the level of inclusiveness of the elected (body or bodies that select candidates) and their relative level of centralization. It is added that the nature of candidate selection methods is influenced by various factors at the country level, such as the electoral system and national political culture, as well as party-level characteristics such as party ideology. It is stated that the reform of candidate selection methods is the result of general events, such as party replacement, development of the party system, defeat in elections, and intra-party struggle.

It is argued that the importance of candidate selection is important not only for candidates and their parties, but also for the balance of power within the party, which determines the composition of parliaments and influences the behavior of legislators. It is determined that research on candidate selection, in contrast to the broader concept of recruiting politicians, is marked by the weakness of interethnic empirical research.

It is stated that democratic theory attaches great importance to the conduct of elections, but it is not often acknowledged that the election game takes place in two arenas, not only between parties but also within them. Emphasis is placed on a new approach to understanding political parties, based on the internal dynamics of party policy and offering the first comprehensive analysis of one of the most important processes carried out by any party – the process of selecting candidates. It is stated that the methods of selecting candidates are the mechanisms by which a party selects its candidates for general elections. Methods of selecting candidates are outlined on the basis of four main dimensions: candidacy, electorate, decentralization of the electoral process and voting against appointment systems.

Key words: political party, recruitment to political parties, selective process, representative democracy, candidates, intra-party democracy, selection of candidates.